

LA IL·LUSTRACIÓ

Preu:
UNA
pesseta.

LEVANTINA

REVISTA ARTISTICH-LITERARIA

DE

CATALUNYA VALENCIA, BALEARS Y ROSSELLÓ

Any I

Barcelona, 16 de Desembre de 1900

Núm. 4

SUMARI

GRAVATS: A bordo, dibuix de J. Llaverías.

— Diada de Santa Llucia: Tornant de la fira, dibuix de A. Utrillo. — Francisco Soler y Rovirosa (retrato). — Decoracions d'en Francisco Soler y Rovirosa: Teatre Circo, Madrid: «El testamento de un brujo», 1874; Teatre Lírich, Barcelona: Sala gòtica, 1880; Teatre Puerto Rico: Casa pobre, 1877; Teatre Principal, Barcelona: «Clorinda», 1880. — Present de missa nova, estola bordada per la Srta. D.ª F. B. de V., segons projecte d'en Alexandre de Riquer. — Lo bisbe Aguilar (retrato). — Lo Dr. Robert llegint lo discurs inaugural del present curs á l'Atenêu Barcelonés. — Mtre. Celestí Sadurní (retrato). — Arts industrials: Armari de la casa G. Homar. — Don Buenaventura Pollés, president de la «Unió Velocipédica Espanyola» (retrato). — Qüento ilustrat, per Auriban. — Caricatura.

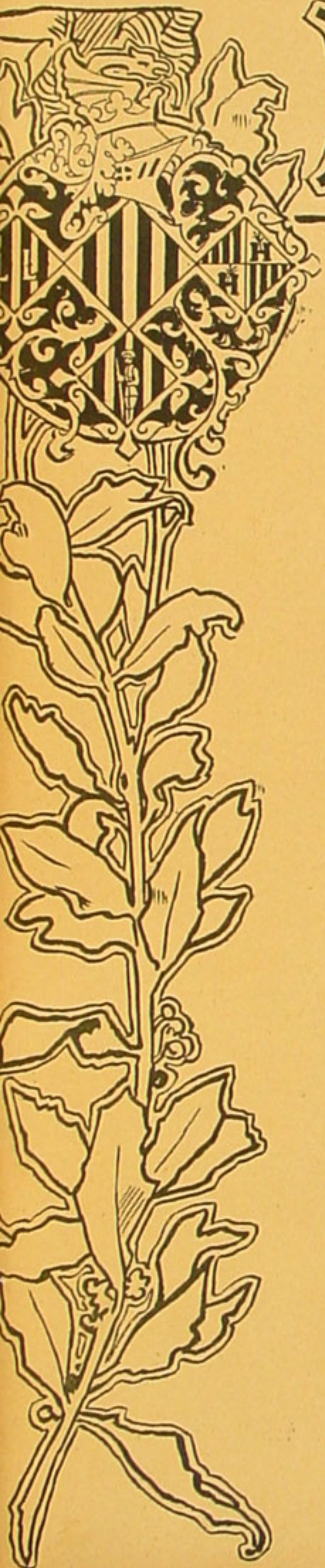
TEXT: Crónica de Catalunya, per Ferrán Agulló. — La torra de Sant Gervasi, per E. Boixet (il·lustracions de A. Mestres). — Lo pont del diable (poesia), per Ignaci Soler y Escofet (il·lustració de F. Sardá). — Després de missa nova, per Norbert Font y Sagué, Pvre. — Perfil biogràfic del Il·lustríssim senyor Dr. D. Francesch Aguilar y Serrat, per Jaume Collell, Pvre. — Nostres gravats. — Trovalles arquitectòniques, per Joseph Pellicer de Dou y Pagés (il·lustracions fotogràfiques). — Sport, per J. Elías Juncosa. — Qüentos de per tot arréu, per R. M. — Revista de teatres, per L. F. — Bibliografia. — Curiositats y passa-temps. — Anuncis.

MÚSICA: Tot sent vía, cançoneta per Celestí Sadurní.

ARTS INDUSTRIALS

ARMARI DE LA CASA G. HOMAR

Unió Velocipédica Espanyola. — *Son fi. — Origen. — Estat actual. — Lo nou President.*

Lo ciclisme no pot viure llarg temps per sí sol: necessita certes entitats que'l dirigescan, que li marquin lo camí que deu seguir y's cuydin de tots aquells assumptos que tenen interès pels ciclistes. Aquestes entitats son de dues menes: lo Club que s'ocupa més aviat de la part pràctica, tangible y la Unió que's cuyda de tots los assumptos de caràcter general, com per exemple los que's referexen a les carreteres, reglamentació del sport, campionats generals, etc., etc.

Ara bé, deu fer uns sis anys, quan lo ciclisme havia ja adquirit en nostre país certa importància, s'adonaren los que marxaven al seu davant de la falta d'un organisme semblant, y nostre respectable amic don Claudi de Rialp, ab un interès y abnegació que no seràn may prou alabats, portà a cap la constitució de la «Unió Velocipédica Espanyola», dotantla d'uns Estatuts ab tota la organització necessaria, y sentse'l primer Congrés per l'any 1895, si mal no recordem. Des d'allavors, entregada la Unió a Madrid per rahons que no son del cas, en comptes d'aprofitar la empena saludable del primer moment, que donà un contingent importantíssim de socis a la federació, s'anà descuydant de día en día, acabant al ultim, contra'l parer dels que reconeixent la seva utilitat no volían que desaparegués, per dexar abandonada y poch menys qu'al mig del carrer una Associació que havia comptat a prop de 5.000 federats.

Recullida de nou per son autor y traslladada la capitalitat a Barcelona fa poch més d'un any, aquí s'ha passat balanc dels elements ab que pot comptarse, s'ha reorganitzat canviant bona part dels estatuts en lo Congrés del any passat y s'ha donat una nova marxa y tendències pera l'avenir.

Lo dissapte, día 8 del corrent, tingué lloch en son domicili de nostra ciutat lo V Congrés de delegats, haventse debatut diferents extrems que no duptem ha d'ésser ben beneficiosos pels ciclistes. S'ha acordat en principi donar forta empena a la propaganda per medi del Butlletí, publicació dels nous Estatuts y plans de carreteres de diferents regions, organització d'excursions patrocinades pel Comité de la Unió, colocació de pals indicadors en les carreteres, celebració de proves en carretera de 50 kilòmetres, creació de socis vitalicis ab la quota única de 50 pessetes, activar les relacions ab la Unió Internacional pera que'n surtin beneficiats los ciclistes que degan passar la frontera de França,

DELICIAS DEL CAMP

1. — L'eminent doctor Gluok se'n va a divertir-se tot pescant.

sense que tingan de sufrir les molesties d'ara, etc., etc.

Com a acabament del Congrés, s'ha procedit a la elecció del nou Comité que deu portar la direcció dels assumptos de la Unió tot l'any. Lo President don Claudi de Rialp, afadigat dels incessants treballs que ha dut a cap en tants anys y desitjant descansar y poder dedicarse completament als seus negocis particulars, ha dextat la presidència. Lo vot dels delegats ha designat pera aquell lloch al conegut arquitecte y respectable amic nostre don Bonaventura Pollés, qual retrato honra avuy aquestes planes, persona de sà criteri, bona voluntat y ferm unionista, que no duptem durà béls assumptos de la Unió, atreyent de pas a n'aquells elements que per circumstancies especials n'estàn de moment separats. Los noms d'alguns dels que ajudaran en les seves tasques al senyor Pollés, com son los senyors Masferrer, Lletjet, Salazar, Sorrairain, Grañen, Bis de Xaxars y algún altre, son ferma penya de que la Unió marxará endavant y veurá aumentar lo nombre dels seus socis.

DON BONAVENTURA POLLÉS,
president de la «Unió Velocipédica Espanyola.»

Per la nostra part procurarem contribuir en la mida de nostres forces a n'aquest objecte des del lloch que en lo Comité se'ns ha assenyalat, y com tots los delegats sentim un vivíssim desig de que visca y prosperi lo Unió Velocipédica Espanyola.

J. ELIAS JUNCOSA

QUÉNTOS DE PER TOT ARREU

III

LO GALL

Veus aquí que la mestressa d'una masia de muntanya, era d'aquelles que se'n solen dir *enfutimades* pera fer llaurar dret al servey de la casa.

Tots los dies, al primer cant del gall: «¡De pens a terra tothom!» — cridava la mala vespa, recorrent tots los estrados y dormitoris: — «¡Qu'es axó de tant such de llençol, bagamundes, dormilegues! ¡hala, fora del llit desseguida, que ja fa hores qu'ha cantat lo gall!»

Les minyones, que sí: un día arreplegan al gallàs y ¡nyach! li retorçan lo coll y... ¡vesten al dimoni a cantar!

Emperò, ¡quina te'n feu la mestressa! No sabent quina hora era de la nit pera cridar al servey, vinga cridar-lo a tothora, valdament fossen tot just les dotze de la nit.

Es a dir, que ben garvellat, encara les minyones hi váren perdre ab la retorçada que donaren al coll del gall.

Qui un xich no's vol molestá,
dos xichs molestat será.

R. M.

REVISTA DE TEATRES

Romea: «*El sí de las noyas*». — Eldorado: «*El fondo del baúl*». — Granvía: «*La celosa*» — Novetats: *Concerts*.

No compremem qu'és proposá don Albert Llanas al posar ses mans pecadores en *El sí de las niñas* de Moratín, per arreglarla al català. Una obra pot arreglar-se y traduir-se. S'arregla quan tal com la escrigué l'autor, no es representable, com succeheix, per exemple, ab la majoria de les obres dramàtiques de Shakespeare; y's tradueix quan en lo punt hont té de representar-se, no es conegut l'idioma en que fou escrita. ¿Está en aquexes condicions *El sí de las niñas*? Es clar que no. Lo castellà, a Catalunya y més a Barcelona, es conegut de tothom, y fins los que no saben parlarlo o hi tenen dificultat, l'entenen perfectament; y, per altra part, *El sí de las niñas* es representable tal com esta escrit. ¿Qué ha fet, donchs, lo Sr. Llanas? Ddes coses, traduirlo y ficarhi un personatge, en Bertrán, que cap falta hi feya. Ademés, si l'obra de Moratín hagués entranyat una idea hermosa y hagués estat mal presentada, se comprendria qu'el Sr. Llanas, ab lo coneixement que té del teatre, la hagués desenrotllat aplicanthi sos talents; pero ni axó podia fer, perque *El sí de las niñas* es una obra mestra del teatre castellà. Confessém, donchs, que don Albert Llanas ha emprés un treball enterament inútil, y es llástima, perque hauria pogut emplear lo temps que hi ha invertit, en una obra original que, sens dupte li hauria valgut los elogis de la crítica.

La obra fou aplaudida.

El fondo del baúl, estrenada en Eldorado, es una revista que no té res de particular. Aquest género está axugat y es molt difícil treure res original després de tantes revistes com han sortit a escena. Los autors haurían de tenirho en compte.

A la Granvía s'estrená *La celosa*. Es un quadro de costums madrilenyes. No ofereix gran novetat, però está ben dialogat, y merescué la aprobació del públich.

S'ha establert en aquesta ciutat la lloable costum de donar, als matins dels días de festa, concerts de

2. — Y tant distret está ab la pesca, que no s'adona d'una serp que li pesca'l brenar que du a la butxaca.

LA ILUSTRACIO LEVANTINA

ANY I.

BARCELONA, 16 DE DESEMBRE DE 1900.

NÚM. 4.

A BORDO, DIBUIX DE J. LLAVERÍAS.

CRONICA DE CATALUNYA

L'«Ateneu Barcelonès» ha tingut la bona idea d'obrir una subscripció pera restaurar lo Monastir de Poblet; si'ls qu'estiman les glories de la terra volen arribar a temps d'apuntalar aquelles venerables ruïnes, cal que s'afanyen. Declarat monument nacional l'august cenobi del Cister, palau y tomba que fou dels nostres grans reys, ha estat oblidat pels administradors fins a un extrem sols concebible en homens d'Espanya y per coses de les que no's parla en les histories que ensenyen los mestres y'ls catedràtics oficials.

Lo que ha passat ab Poblet, ha passat ab Santes Creus. No fa gayres dies visitava l'arrunat monastir y se'm enrogí la cara de vergonya. Les arcades del Claustre cauen a bocins: lo pati del rey Pere, com lo de Jaume II, tenen de vida lo que triguen a podrirse unes falques de fusta, posades entre pedra y pedra pel guardià del monument, qui no sols no cobra les mesades, sinó que vestreú jornals pera acudir a les obres més precises de conservació: les que s'hi varen fer alguns anys ençà han salvat lo monastir d'una total ruïna, però aquesta s'acosta si no s'hi corre aviat ab lo remey.

A Catalunya no faltan, gracies a Deu, ni homens que l'estimen, ni fortunes promptes a acudir a les obres d'enaltiment de la terra: en nom de Poblet y Santes Creus, en nom del nostre passat gloriós, per esborrar l'empremta que la disbauxa y la mesquinesa dexaren en aquelles pedres del casal de nostra historia, demanem una almoyna pera sa restauració.

Tenim lo dever ineludible d'empèndrela: ¡vergonya per tots si dexem que s'acabin d'enfonzar aquelles joyes dels nostres avis!

Ha mort en Soler y Roviroso. Feya temps que'ls seus amichs y admiradors esperavan la trista nova. Consumit per llarga malaltia, ja era més de l'altre món que d'aquest; sa agonia ha estat llarga. Deu lo tinga al cel.

En Soler y Roviroso ha estat un dels primers pintors escenografos d'Europa y'l primer d'Espanya; a ses grans qualitats

d'artista, a sos conexements fondos d'istoria, arqueologia, etc., s'ajuntavan un domini complert del art escénich, una intuició portentosa dels efectes dramàtics y una sorprenent facilitat pera atinar ab la manera de construir ses admirables decoracions. Totes aquestes qualitats juntes feyan d'en Soler y Roviroso un gran pintor y un gran constructor de decoracions. Sa darrera obra, lo decorat de *Lo Comte Arnau*, es una mostra evident de lo que dexem dit, per altra part, reconegut per tothom y per tothom admirat.

La influencia de la personalitat d'en Soler y Roviroso en l'art y la cultura de Catalunya es ben manifesta: de trenta anys ençà ha estat lo director obligat de totes les festes públiques; lo projectista de tots los espectacles, lo colaborador de quantes obres s'han portat a terme per solemnizar aconteixements. Lo Liceu, lo Principal, Novetats, Romea, l'enderrocat Teatre Líric, lo Tivoli, tots guardan maravolloses decoracions d'en Soler y Roviroso, y alguns, en llurs sales d'espectacles, lo segell del bon gust que enriquía totes ses obres.

D'haver viscut uns anys més, ne tenia 64, hauria revolucionat l'escenografia a Barcelona: los seus projectes iniciats ja en *La Sirena* y en *Las Monjas de Sant Aymant*, de convertir l'escenari en un veritable quadro, s'haurian realitzat segurament ab *Sigfrid*.

No escrivim una biografia d'en Soler y Roviroso, sinó unes notes curtes, tribut d'admiració al artista immortal y de respecte a la memoria del ver amich; no essent aixís, hauriam d'omplir moltes planes de LA IL·L·U·STR·A·CI·Ó L·L·E·V·A·N·T·I·N·A, pera estudiar al mestre com se li deya pels teatres, com a pintor, com a decorador, com a literat, com a erudit, com a un caràcter verament català, y com a un barceloní dels temps en que la nostra ciutat tenia aquella especial fesomia que tan be'ns retratan en Vilanova y en Pons y Massaveu en llurs admirables quadros: les ganes y fins lo dever de ferho no mancan, més lo temps y l'espai ens ho privan. Descansi en pau l'amich y mestre, y sa memoria y exemple servescan a tots de guia.

DIADA DE SANTA LLÚCIA. — TORNANT DE LA FIRA, DIBUIX DE A. UTRILLO.

D'una altra perdua sensible per l'art català hem de donar compte aquesta quinzena. En Joan Casals, un dels que més han contribuït al progrés esplendorós del art gràfic català, ha mort.

De ca'n Verdaguer, ahont començà a donar proves de ses aptitud, passà a ca'n Domènech al temps en que's publicava la biblioteca *Arte y Letras* de bona memoria: després plantà taller propi, y prou saben tots los nostres dibuxants y pintors lo que deuen a n'en Casals.

Era un artista, un treballador infatigable y un home de tracte franch y ubert. ¡Descansi en pau!

Com de costum, se vegé ple de gom á gom lo teatre de Novetats ab ocasió del concert que l'Orfeó català doná en obsequi á sos socis protectors. No cal dir si n'hi havia d'aplaudiments y entusiasmes: les obres noves, dues melangioses cançonetes gallegues d'en Montes, un chor difícilíssim de Strauss, una cançó preciosa d'en Comes y una altra d'en Moreau, acompanyada per ell meteix al piano, tingueren de repetir-se.

Lo concert se repetirà lo día 18 y ab més espay del que avuy disposém, hem de parlarne en lo número vinent.

Lo «Círculo Artístico» ha inaugurat una de ses concorregudes exposicions de belles arts, en la que's veuen quadros de nostres primers pintors. A ca'n Parés han exposat ses colleccions la «Societat Artística y literaria de Catalunya» veyentshi pintures y dibuxos d'en Brull, Galwey, Graner, Malagrida, Méndez-Vigo, Tamburini, Tolosa, Urgell (M. y R.) y Vilallonga. Al saló Rovira, en Mas y Fondevila ha fet també una hermosa exposició de sos celebrats quadros.

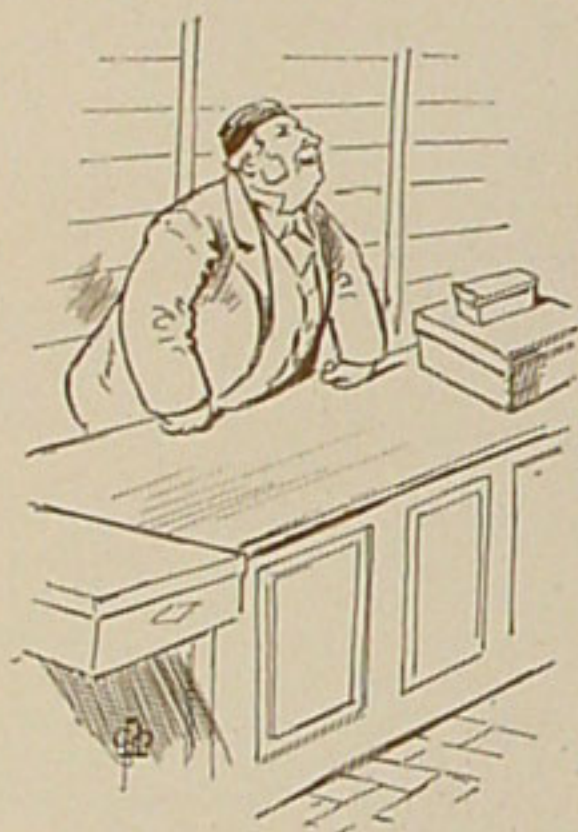
A Figueres s'han celebrat festes ab motiu de la visita que ha fet a la capital de la comarca ampurdanesa, lo director general d'Agricultura. La Cámara Agrícola de l'Ampurdà, que treballa pera reviscolar l'esperit de sos associats, no perdona medi pera lograrho. Deu vulga que aviat pugan contar los bons ampurdanesos ab obra tant necessaria com lo Canal de la Muga, que enriquiria aquella comarca, ben digna de millor sort.

Mes tingan present sempre los ampurdanesos que han de contar més ab son propi esforç, que ab la protecció dels governs, tan amichs de prometre, com amants en oblidar les promeses.

FERRÁN AGULLÓ

LA TORRA DE SANT GERVASI

BARCELONA vá ésser fundada pels Cartaginesos, segons he vist sempre assegurar per les cròniques catalanes. Però Sant Gervasi lo varen fundar los vetas-y-fils. D'això no'n tinc cap dupte, encara que la meua llealtat m'obligui a confessar que les meves arrelades conviccions sobre tal punt històrich no descansen en cap document antich ni modern. Però hi há coses que's demostren per elles metexes sense neces-

necessitat de tafanejar per arxius ni remenar pergamins. Endemés, si á mi no se m'ha presentat la ocasió de consultar respecte d'aquest assumpto escriptures ni memories de gent sabia, he tingut, en cambi, la de topar ab documents humans d'autenticitat indiscutible. Dençá que soch al món, he conegut quatre vetas-y-fils; y dels quatre, tres tenian torra á Sant Gervasi. Y si'l quart no'n tenia, no era per falta de ganes, sinó per falta de diners, circumstancia que basta y sobra pera explicar de la manera més cabal y satisfactoria aquella falta de personalitat, digtemho axís, y

... fins lo buyt d'ordre històrich que potser algú podria tirarme á la cara.

D'aquells quatre honradíssims industrials, lo qu'jo conegui més íntimament era un tal senyor Ventura Ventallós, habitant allà pels barris del Padró, una botigueta, que avuy día no existeix ja. Fa molt temps que se'n va anar al cel. Son propietari també. Deu l'haja perdonat. Amén.

A la época que vaig conèixer al senyor Ventura, era aquest un home d'uns cinquanta anys. Potser, no tants; però no se n'hi devien faltar gayres. Petit, rabassut, de rostre afable, ab unes patilles que començavan á blanquejar, lo morret ben afeïtat, lo nas groxut y los ulls plens de bondat; lo parlar tranquil, lo somris agradable y la roba senzilla, però sempre neta y arreglada, oferia aquell bon home'l tipo acabat del antic botiguer barceloní, botiguer modest, mig burgés, mig menestral. Ocupava una botiga estreta, però molt fonda, plena á dreta y esquerra d'una munió de caxonets, ahont hi havia ordenadament catalogats los mil y un arti-

cles propis del comers de vetas-y-fils. Un taulell llarch, macís, llustrós, darrera'l qual s'hi veyia sempre, de les set del matí á les deu del vespre, al senyor Ventura, á la senyora Pepa, sa muller, ó be á la Quimeta, la noya, y al Ignasi, un nebotet que feya de fadrí; una dotzena de cadires de boga pera'ls parroquians y dos ó tres tamborets pera enfilarse y treure'ls géneros dels prestatges de més amunt, componían tot lo mobiliari del establiment. A sobre hi havia l'entresuelo habitat per la familia Ventallós: un piset rónech, fosch y tant baix de sostre que alçat lo braç se podían tocar les vigues.

Contava la botiga ab molt bona parroquia, no sols del vehinat, sinó també de gent que venia d'altres barris pera provehirse á can Ventallós. Encara que humil en apariencia, era una casa, no diré forta, ni molt menys, pero sí acreditada. Lo negoci, tot essent de poques proporcions, era segur y donava beneficis que anavan engroxint de mica en mica la fortuneta del senyor Ventura. Y com que allí no s'hi feya may cap mal gasto y la senyora Pepa possehia lo geni del estalvi y tant en lo vestir com en lo menjar regnava un sistema económic portat casi fins á la exageració, los Ventallós havian conseguit ficar dins del Banch de Barcelona y en calitat de depósit un parell ó tres de dotzenas d'accions y obligacions de diferenta mena, però totes de bona lley y donant una rendeta ben garantida.

La sola disbauxa que's permetia l'amo de la casa era l'anarsen cada tarde, entre tres y quatre, al café d'Orient, ahont prenia sa taceta de moka y fumava un cigarro dels baratos tot enrahonant ab un parell d'amichs y llegint un diari del matí y un altre de la tarde. Els diumenges l'acompanyavan la dona, la filla y'l nebodet. Cada un feya un gasto de ralet y després cap á passeig, fins que's feya fosc. A l'istiu lo café quedava substituït per la funció de teatre de la nit, fos al Tívoli, fos á qualsevol altre lloch de ral y mig. Per Sant Joan, per Sant Jaume y la Mare de Deu de la Mercé, lo senyor Ventura afegia un suplement extraordinari consistent en gelats que prenia al segon entreacte en lo meteix café del teatre. Y axís anava passant la vida aquella bona gent, sense maldecaps, satisfeta ab la dolça y rutinaria tranquil·tat de llur destí.

Una nit, a quarts de deu, mentre esperaven, ja mig adormits, lo moment de tancar, van veure entrar al senyor Climent acompanyat de la seva dona, la Dolores, una cosina germana de la Pepa. Lo senyor Climent era també vetas-y-fils y amo d'un establiment proper al Born, ahont segons se deya, feya molts diners. Encara que parents y del meteix gremi, los Climents y 'ls Ventallops no's tractavan massa; no que estessin renyits, res d'axó, però hi havia entre uns y altres certa indiferència vehina de la fredor. Les dones sobre tot no s'estimaven gens, encara que cada volta que's trovaven se fessen moltes festes. Però de visites no se'n feyan may com no fos pels dies dels sants respectius, atenció

que's guardaven mutuament abdués families.

Axis es que al veure entrar als Climents tan á deshora, varen quedar-se els Ventallops tots extranyats. Y fou més gran la extranyesa al saber que'ls cosins venían pera convidarlos á la inauguració d'una torra, d'una torreta, que s'havían fet fer á Sant Gervasi; donarían un dinar, un dinaret... cal... una festa, una festeta, senzilla, sense pretensions, entre quatre parents, quatre amichs. Y esperavan que ni en Ventura, ni la Pepa, ni la Quimeta, ni l'Ignaziet hi faltarian.

— Vaja... sia la enhorabona... — feu'l senyor Ventura — ja sou propietaris...

— Caratsus!... y que amagat us ho teníau... — digué la senyora Pepa ab un somris forçat — una torra á Sant Gervasi!...

— Amagat?... no... veurás... es una cosa que no val la pena — respongué la Dolores ab falsa modestia — una barraqueta y res més; però vaja, pera nosaltres ja n'hi há prou, oy?

— Oh! sí... — exclamá'l seu marit fingint naturalitat — no es més que una barraqueta, com diu aqueixa: quatre parets y quatre envans y quatre pans de jardí... res més... pero, vaja, es boniquet... crech que us agradará... Y quedém axis, oy? Diumenge, á les deu en punt, vindrém ab lo cotxo á buscarvos.

Aquella nit, En Ventura y la seva dona se'n varen anar al llit de mal humor, y la senyora Pepa passá una nit tan neguitosa, que fins á la matina no's pogué adormir.

..

Peró molt pitjor fou la nit del diumenge vinent.

Los Climents havían fet les coses en gran. Després de fer seguir la torra, que era nova de trinca, petita y mal distribuída però molt bufona, los quinze parents y amichs que havían convidat van festejals ab un dinar del hú: ostres, arròç á la milanesa, quatre ó cinch plats, vins de bona marca y fins Champagne y *biscuit glacé* pels postres. L'Ignaziet s'atipá com un lladre y la Quimeta va passar un parell d'hores molt entretinguda, escoltant la xarrameca d'un andalúç molt xamós, viatjant de cintes y botons que li havían posat al costat y que li omplía sense parar la copa de ví y les orelles de *requiebros*. Lo senyor Ventallops conseguí, entre la bona teca y 'l bon beure d'un costat y 'l perfúm deliciós d'un magnífich habano per altra, aufergar la veu d'aquella bestioleta que li lladrava dintre l'ànima des de que'ls Climents li havían dit que tenían torra y sobre tot desde que s'hi trojava dins. Però la senyora Pepa, que no podia sofrir la cuyna á la francesa y no havia begut may més que aygua clara, trinava de debó y lo que més frenética la posava interiorment era'l tenir que fingir, fer bona cara á tothóm y correspondre á la amabilitat y als obsequis ab que la embafaban los amos de la casa. De bona gana hauría engegat á aqueixos y als convidats pera anarsen á Barcelona á mig dinar; però li fou precis aguantar y dissimular lo mal humor que la consumía y

passar allí tota la tarde, y fins ajudar á encendre'ls fanalets á la veneciana que cap al tart van penjar-se á la fatxada que donava al jardí y á les branques d'un arbre raquílich, que desempenyava ell tot sol lo paper de parch. Per ll' de festa, se dispararen cinch ó sis cohets, y un piano de maneta que providencialment passava per aquells encontorns va proporcionar ocasió al andalúç, á la Quimeta, á una cunyada dels Climent y á un saltataulells que aquests se'n havían endut, pera ballar uns quants valsos, polkes y americanes. Eran ja las nou tocases quan los Ventallops prengueren lo tren de Sarriá: lo senyor Ventura mig ensopit baix la influencia alcohólica, la Quimeta sentint bronzir encara á ses orelles virginals les melodíes d'aquell malagueny tan salat, l'Ignaziet procurant recordar pel seu ordre cronològich tots los plats que s'havía empassat, y la senyora Pepa, sorpresa d'una rabia freda que li feya tremolar los llabís y esgroguehir les galtes. Dins del vagó vā seguir callada: hi havia allí tota una familia que tornava també de la torra y no era ocasió de desfogar-se devant de gent extranya; però un cop á terra, ja al sortir de la estació, començá á tronar y ploure. Lo primer que pagá la festa fou lo pobre Ignaziet, que de tip y de pòchs modos se'n va sentir á l'alçada d'un campanar. Després li va tocar la tanda á la Quimeta... « que si era una coqueta y una desvergonyida, que merexia que li hagués enclastat un parell de bofetades davant de tothóm per la actitud que havia tingut ab aquell castellanot tan xerrayre y tan poca solta... y que no contés may més en tornar á casa'ls Climents, que eran uns farsans, uns ximples y uns vanitosos y rebían tota mena de gent tan baliga balaga com ells metexos. » Lo sermó durava encara al passar pel carrer del Hospital, y en Ventura, que va voler fer una observació tímida, se sentí tractat per primera vegada en sa vida de ninot y d'home que per un bon ápat seria capaç de sacrificar la dignitat y l'amor propi.

Ja dins de casa, va calmar-se un xich l'enfurismada botiguera; però la malícia y la enveja glatían sempre en son cor agrejat pels recorts d'aquella diada memorable. Lo senyor Ventura no deya res, però en son esperit neguitejava també un sentiment indefinible, com no's recordava haver experimentat fins allavors; era quelcóm que'l tenia impacient y deavetllat. Ell que sempre's quedava adormit un cop tenia'l cap sobre'l coxí, no lograva aquella nit tancar los ulls. Per últim la son començava á amanyagarlo, quan de sopte la veu de la senyora Pona digué en mig del silenci de la cambra plena de foscó:

— Escolta, Ventura... quant te sembla que pot costar una torra com la dels Climents?

— Quant?... no sé... dos mil... dos mil cinch cents duros... potser tres mil...

— No més?

— No ho crech. Per qué ho preguntas?

— Pera saberho.

Y dos minuts després afegí ab tó vacilant:

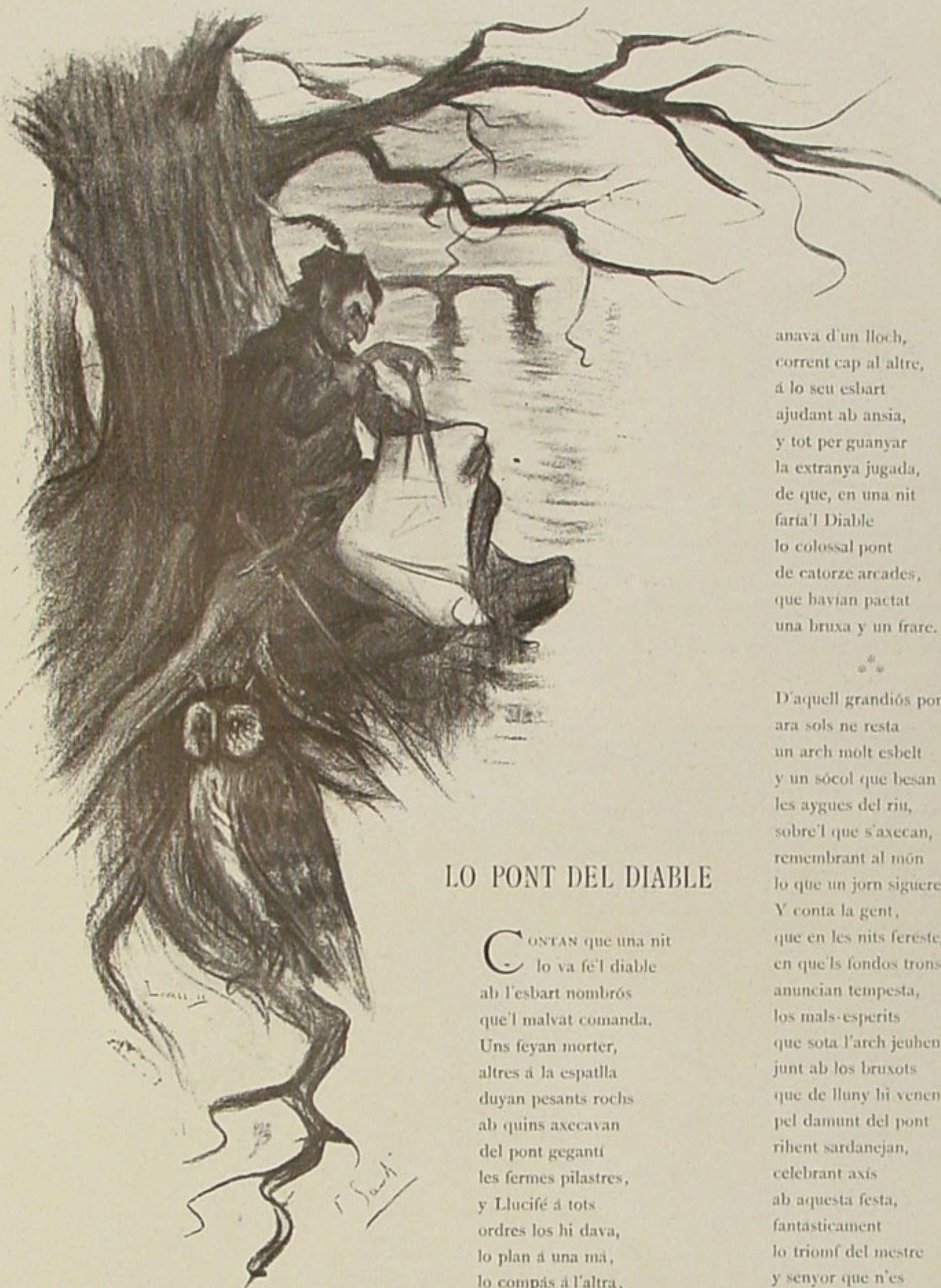
— Y digas... qué no'n podríam tenir una nosaltres, també?

Tres dies abans, lo senyor Ventallops hauría respost ab un — « que t'has begut l'enteniment? Qué n'hem de fer nosaltres d'una torra? » — Però allavors no va fer més que reflexionar un moment y respondre:

— Per qué nó?

E. BOINET.

(Dibuixos de A. Mestre.)

LO PONT DEL DIABLE

CONTAN que una nit
lo va fé'l diable
ab l'esbart nombrós
que'l malvat comanda.
Uns feyan morter,
altres a la espatlla
duyan pesants rochs
ab quins axecavan
del pont gegantí
les fermes pilastres,
y Llucifé a tots
ordres los hi dava,
lo plan a una mà,
lo compás a l'altra,
mirantlo altre cop,
repassant ses ratlles
y encara quan temps
á cops li quedava

anava d'un lloch,
corrent cap al altre,
á lo seu esbart
ajudant ab ansia,
y tot per guanyar
la extranya jugada,
de que, en una nit
faría'l Diable
lo colossal pont
de catorze arcades,
que havian pactat
una bruxa y un frare.

D'aquell grandió pont
ara sols ne resta
un arch molt esbelt
y un sócol que besan
les aygues del riu,
sobre'l que s'axecan,
remembrant al món
lo que un jorn sigueren.
Y conta la gent,
que en les nits ferestegues
en que'ls fondos trons,
anuncian tempesta,
los mals-esperits
que sota l'arch jeuhen,
junt ab los bruxots
que de lluny hi venen,
pel damunt del pont
rihent sardanejan,
celebrant axís
ab aquesta festa,
fantàsticament
lo triomf del mestre
y senyor que n'es
de llurs animetes.

IGNAZI SOLER Y ESCOFET

Septembre del 1900.

(Dibols de F. Sardà.)

Francisco Soler y Rovirosa.

NAT A BARCELONA LO 24 DE JUNY 1836.—† LO 27 NOVEMBRE 1900.

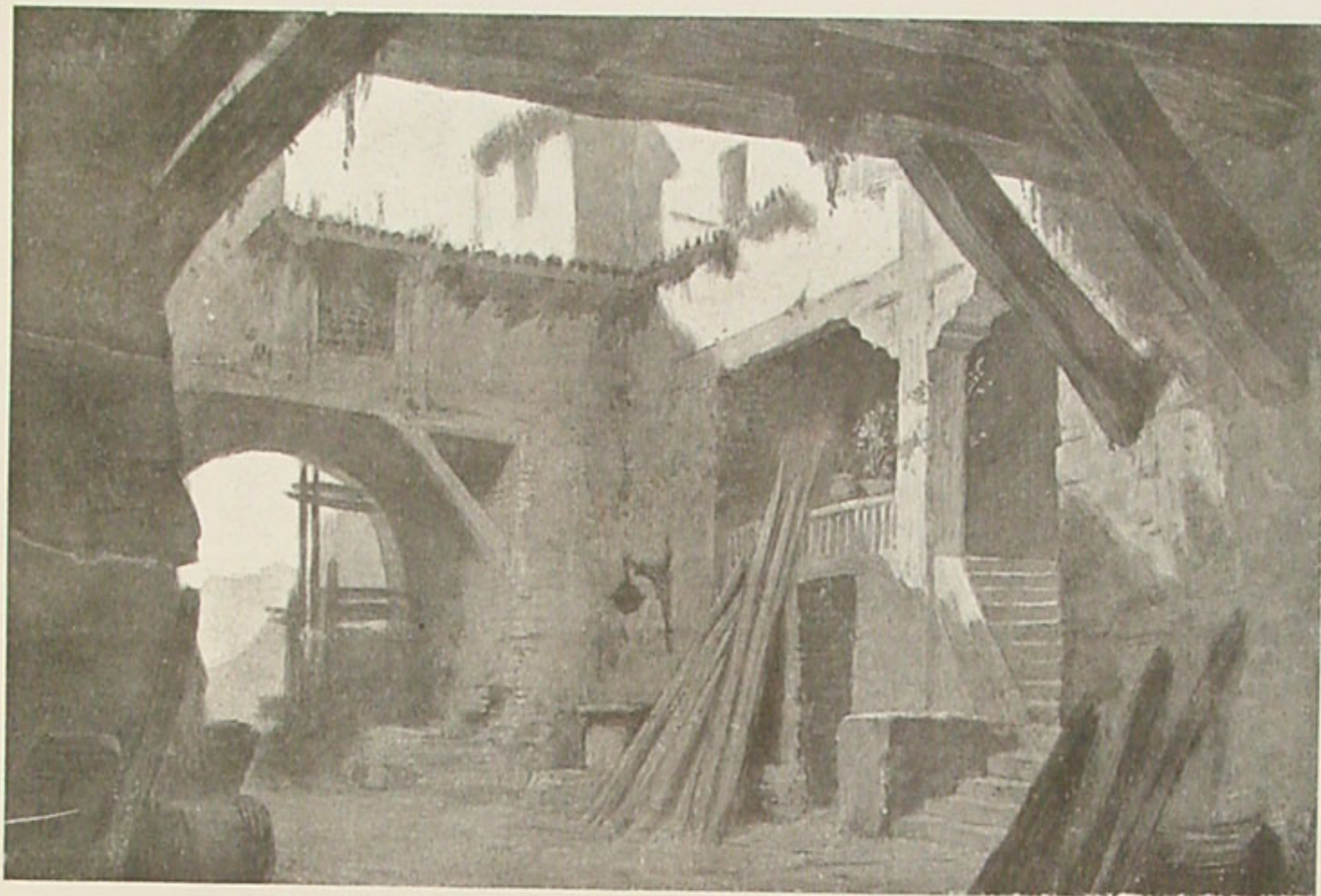
TEATRE CIRCO, MADRID.—«EL TESTAMENTO DE UN BRUJO», 1874.

TEATRE LÍRIC, BARCELONA.—SALA GÒTICA, 1880.

TEATRE PUERTO-RICO. — CASA POBRE, 1877.

TEATRE C RCO, MADRID. — «EL TESTAMENTO DE UN BRUJO», 1874.

TEATRE PRINCIPAL, BARCELONA. — «CLORINDA», 1880.

PRESENT DE MISA NOVA

Estola brodada per la Sra. D. R. E. R. de V., segons projecte d'En Alexandre de Riquer.

DESPRES DE MISSA NOVA

*Als padrins de la festa Excm. Sr. D. Eusebi Güell y Bacigalupi
y la Sra. D.ª Isabel Güell y López.*

JA hi he arribat per fi! Es aspra la pujada; plena tota ella d'esbarzers y roques que'l cor destroçan y'ls peus entrebancan. Mes, qué hi fá? Ab los ulls fits en la creu del cim, frissós la he pujada dextant enrera ilusions mundanes, sospirs de gloria, y somnis daurats. A cada pas que dava, la càrrega s'alleugería, y com si posés ales, mon cor ha voleyat y m'he trovat al cim del sant Calvari y alli ab la creu m'he abraçat.

¡Ja estich content! Ja he conseguit lo que més desitjava; marcida de tristesa, mon ànima frissava com cerva assedegada, per abeurarse en l'aygua de la vida; y he alçat lo sagrat cálzer, y he sentit com la meva ànima se ubriacava d'amor, y lassa s'adormía en lo sí del Anyell immaculat.

¡Ja soch feliç! Arresserat en l'ara santa, suspirant per Vos, vivint per Vos, y sols per Vos patint, los dies de ma vida serán com somni d'àngel. Com flor d'eterna primavera, viurá entre'l llot d'eix món la meva ànima, regada cada dia ab la font de la vida que surt del vostre Cor.
¡Si's pot ser tan feliç ja en exa vida, Deu meu, qué será'l cel!

¡Ja puch morir, Deu meu, ja puch morir!

NORBERT FONT Y SAGUÉ, PVRE.

Barcelona, 1900.

PERFIL BIOGRAFICH

DEL

Ilustríssim Sr. Dr. D. Francesch Aguilar y Serrat.

EN la industriosa vila de Manlleu nasqué'l día 4 de octubre de 1826, guanyantse'l nom tan simpàtic de Francesch, lo sabí y virtuós prelat que morí á Segorb, lo día 16 de desembre de 1899. Entre exedues dates senyalades per un pobre breçól de texidoret y una tomba episcopal, poseuhí una vida de treball incessant, de privacions austeres, de lluyta fatigosa, de zel ardent en la defensa de les grans causes de la civilització cristiana, y de caritat verament evangélica, y tindrén perfilada la *vera effigies* de aqueix ilustre fill de Catalunya.

De petit donà mostres evidents de la seua vocació eclesiàstica i de la seua aptitud pera la ciència; y passats los trastorns de la guerra civil que en la vila de Manlleu foren horribles, feu l'Aguilar sos estudis en lo Seminari de Vich, sent de mestre de noys en algunes masies de la Plana, dur aprenentatge que trempà'l seu caràcter, y li donà una especial predilecció pel jovent, que era sa nota distintiva. En 1854 s'ordenà de prebete, y conexas los superiors les dots de son talent y les energies de sa voluntat, al tractar de implantar á Vich lo Col·legi privat de segona ensenyança, en conformitat als nous plans del govern, l'enviaren á Barcelona á estudiar ciencias, regentant desseguida en aquell Seminari la càtedra de matemàtiques.

Allí'l coneguerem moltes, y allí, davant de la gran pizarra, ab la barreta de guix á les mans, nuarem una amistat íntima y afectuosa. Esperit franch y ubert, ingénuu sempre com un infant, sabia estimular á sos dexebles y ferlos agradable l'estudi; y l'alenada del esperit modern radicat en la tradició, que tan poderosa havia sortit en nostra terra de la ploma d'en Balmes, la sentí l'Aguilar fortament, y sabia comunicarla als jovens que primer forem sos dexebles y després sos faels amichs. Tenia'l temperament de propagandista, ab los ayres de un asceta d'altre temps; ell era un lluytador forrat d'ermitá, y sense pretendre ésser un agitador perillós, passava un xich per ardit visionari, perquè instintivament s'apartava dels rovellats carrils de la rutina. L'ensenyança y'l periodisme, les dúes grans palanques de la vida moderna, les engrapá de bon'hora.

Si'l doctor Aguilar, en comptes de anarsen á Madrid en lo més bo de la vida, s'hagués quedat á Catalunya, establintse en Barcelona, com alguns de sos amichs desitjavan, pera fundarhi un centre docent y llençar-se á tota vela á la vida de publicista, que era la seua vocació, de segur que hauria sigut gran la seua influencia en lo avençament científich de la nostra terra, y ara'l contaríam en lo nombre dels primers *condottieri* del catalanisme militant.

La Providencia ho disposá d'altra manera. Lo venerable arquebisbe

Claret lo cridà al Col·legi del Escorial; però durà poch la seua estada en lo Real Siti, y en plena Revolució de setembre lo trovém ja á Madrid, lluytant en la premsa per la defensa dels principis religiosos y socials, y essent prompte lo conseller de la brillant jovenalla que després havia de ocupar los més alts llocs en la governació del Estat. Los seus treballs

periodístichs de aquella època son molts y de preuada valua, y mentres seguía ab ardor la polèmica entaulada, sens perdre may la serenitat del seu esperit sacerdotal, tractava de realisar lo seu somni daurat de una Universitat catòlica, de la qual fou com un breu assaig lo centre anomenat *Estudios*. Les series de articles publicats primer en *El Pensamiento Español*, després en la *Espana Católica*, ó en revistes com lo *Boletín General Eclesiástico* y la *Ciudad de Dios*, l'acreditan d'home de vastíssima erudició, y d'un pensador á la catalana, afiliat ja de naxensa en la nostra escola balmesiana, tractant les altes qüestions de controversia religiosa ó de política nacional, ab aquell criteri clar y elevat, y ab aquelles formes dignes y mesurades que avuy son tan rars en lo periodisme espanyol, compost casi tot de indisciplinat *requeté*. En mig de la pléyade d'escriptors que tan bones campanyes sostingueren en la època revolucionaria, y que després de la Restauració, per la diversitat de tendències, se separaren; lo doctor Aguilár, sempre superior á tota política rastrera, allunyat de tota baxa intriga, oblidat de sos propis interessos fins á un punt inconcebible, hi representava en lo batibull de la Cort l'esperit catalá, sincer é independent. Fou aleshores molt discutida y per alguns bescantada, la personalitat del sacerdot periodista, passant entre certa gent per ésser un polítich intrigant y un ambiciós vulgar. Los que axís lo calumniavan, no sabían ó no volían saber que l'exemplar capellá, ficat per les circumstan-

cies en mitj de la lluita dels homens polítics, consultat fins pel meteix Cánovas en matèries d'ensenyança, sapigué gelosament conservar la seua independència; y á tota dignitat que li hauria sigut fàcil adquirir, perque de sobres la tenia merecudá, preferí viure sempre pobre y estarse una temporada de capellá del Hospital de Sant Bernardino. Allí precisament, rodejat de pobres vellets que li deyan afectuosament *el padre Francisco*, lo troví jo pel septembre del any 1877, en los metexos dies en que plegá lo diari *La España Católica*. — Vina, Jaume, m' digué, que m'acompanyarás á la Redacció á donar comiat al *conserje*, y de passada reculliré alguns papers; y ara afegí, *penjaré la ploma de periodista al costat de la llançadera de texidor*. —

Y així fou: després de haver renunciat algunes prebendes que se li oferien, se dexà vèncer a la fi per les repetides instancies del bisbe, P. Ce-

NASQUÉ'L 4 OCTUBRE 1826. — † 16 DESEMBRE 1899.

ferí González, acceptant lo rectorat del Seminari de Córdoba en 1878. L'insigne filosòf dominicà, conexent les seves aptituds i la seva virtut provadíssima, lo feu nombrar, per sorpresa s'ha de dir, Bisbe de Segorb en 1880.

Dinou anys ha regit aquella Diòcesis, sempre treballant infatigable per la glòria de Deu, predicant, confessant com un missioner, donant tot als pobres, vivint en una pobresa casi rayana á la miseria, y ocupant lo temps que'l ministeri pastoral li dexava lliure, en redactar pel seu *Bulletí* una interessant historia del Bisbat de Segorb, y en escriure la *Historia Eclesiástica* que's dona de text en molts Seminaris, y preparant los atapahits volums de una *Historia general de la Iglesia* ab seccions copioses de la de Espanya, obra magna que la mort ha vingut á interrompre. Al morir, lo bisbe Agullar podia sense jactancia dir ab l'apòstol: *Bonum certamen certavi*.

Més extensa podria ser sa biografia, y fins podria esmaltarse ab rasgos anecdòtics que posarian més de relleu lo seu caràcter; però creyém han de bastar exos perfils sobriament traçats, per dibuxar la simpática silueta del ilustre fill da la vila de Manlléu, honor del proletariat de fàbrica, que era un catalá de cor y de pensa, que amava la materna llengua y sentia un pler inmens en véurela honrada y rejuvenida, esperant y somiant en una resurrecció política y social de la patria catalana. Caldrá recordar que l'Aguilar fou altre dels fundadors, y potser lo més actiu y entusiasta, del *Círcol Literari* de Vich, la benemèrita Societat montanyesa que ha estat l'*alma mater* de tota una escola de poètes y escriptors catalans. Frequentment hi llegia discursos lo doctor Aguilar, y'l més memorable es, sens dupte, lo dels *Plans de Llengua catalana*, pronunciat á 22 de octubre de 1862, compost en vers y en prosa, de factura original

y propia de aquella primera época del nostre renaxement, en que'ls nostres precursors creyan que havían de començar per afirmar lo *dret à viure* de la llengua materna. Lo Círcol feu estampar lo discurs, que podém considerar com lo breçol del *Esbart*; y á no tardar instituhí'l meteix Aguilár unes lliçons ó conferencies de Gramática catalana. Fou entusiasta de la restauració del Monestir de Ripoll; introduhí en lo periódich vigatà *El Eco de la Montaña* los folletins en llengua catalana: iniciá l'excursionisme ab tendENCIES fohlóriques y arqueològiques en la Plana, y fou ell, després de Mossén Claret, á qui tant estimava, lo eclesiástich catalá que més compregué la necessitat de escriure llibrets de propaganda popular en la llengua que's parla en la fábrika y en la masía.

De tart en tart venia'l Bisbe de Segorb á la seva terrica á reanimar son esperit ab los recorts de joventut; prengué part en les solemnes festes de la Consagració de Ripoll, predicant la oració fúnebre, y's feu un dever de assistir últimament á la cerimonia de traslladar los restos del venerable Claret de Fontfroide (França) á la tomba que sos fills, los Missioners del Cor de Maria, li han dedicat en la iglesia de la Mercé de Vich. Un somni, que era una ilusió generosa, no ha pogut realisar l'insigne Prelat catalá; renunciar lo Bisbat y anársen á Roma á dirigir un gran Seminari espanyol, qual creació havia proposat al govern en una Memoria verament lluminosa. La miserable y rastrera política espanyola no capí l'importancia del projecte que l'Aguilar afalagava temps havia.

Les cendres del Ilm, Aguilar reposaran lluny del riu Ter vorejat de fresques salceredes; però'l seu nom y la seva memoria viuran perpetuament en los anals de Catalunya.

JAUME COLLELL, PRES.

LO DR. ROBERT LLEGINT LO DISCURS INAUGURAL DEL PRESENT CURS
A L'ATENEU BARCELONÉS.

NOSTRES GRAVATS

A BORDO, DIBUJOS DE J. LLEVARÍAS.

En mig de la rudesia que caracterisa als marins, pròpia de llur arriscada professió, hi sura sempre una espècie de galanteria que, per la seva ingenuïtat, espontaneïtat y *bonhomie*, encisa sempre, y aquest és lo moment en que'l pinzell del senyor Llaverias ha sorprès la hermosa escena que reproduïm en nostra primera plana. La discreta y hermosa senyoreta á la que s'ofereix l'espumós xampany és una nota d'encisadora naturalitat que acredita de veres al celebrat artista, essent també molt ben ensepegrats tots los accesoris del barco. Completa l'hermós efecte d'aquest dibuix la perspectiva d'últim terme, embolcallat entre fumaroles y boyrines, tallat per la taca negra de la montanya de Montjuich y lo hermós efecte de llum sobre les aygües, creuat per la munió de vaxells de tota mena, que caracterisan al port de Barcelona.

DIADA DE SANTA LLUCIA

TORNANT DE LA FIRA, PER A. UTRILLO.

Sempre resultan simpàtiques les xamoses cares de les criatures vessants de ignocencia, però aquesta vegada l'artista ha sapigut rodejarles de un ambient de tan dolça poesia, que les embelleix encara més. Lo *pessebre* es tema obligat de les converses de moltes cases durant lo mes de desembre, y á Barcelona esclata ab tota la seva força aquesta tradicional costum, ab les fires que començan per la Puríssima y que's sitúan als volts de la Seu. Les dues hermoses nenes ab que avuy adorném les nostres planes, han sigut sorpreses del natural pel distingit dibuxant catalá senyor Utrillo, en lo moment de tornar de la fira de Santa Llúcia ab les somniades cassetes de pessebre entre mans... ¡Quina edat més ditxosa la infantesa!

EN FRANCISCO SOLER Y ROVIROSA

Poca cosa'n's queda pera dir en aquest lloch sobre la personalitat del gran pintor escenógrafo que ha baxat á la tomba. Los diaris han enumerat ja les seves obres y la part que prengué en lo moviment

luxós edifici destruït per un inextingible incendi.

¿Qué dir del objecte á que l'edifici destinat estava? Son caràcter ¿era sagrat? ¿civil? ¿nova mansió de la antiga via romana? ¿*Villa* d'algun potentat? Importantíssim es fer aparéixer completament l'àrea ab lo primitiu perímetre y les principals dependències interiors. Afortunadament la il·lustració, unida al desinterés y generositat del propietari Mr. Morrisson, facilita, ab costoses excavacions, dit objecte, y no dupto que aculliría favorablement a qui, per amor á la història y arqueologia, se prestés á dirigir ab inteligencia los treballs. Aleshores crech que no fora difícil la resposta que tant se desitja.

Respecte de la època en que l'edifici en qüestió fou erigit, pot assegurar-se que ni es grech, ni romá, ni del temps en que lo paganisme als esperits esclavisava, sinó de quan s'havía ja enlayrat damunt les ruïnes de la Roma antiga, lo gloriós símbol del cristianisme. L'art mosàich inclòs no fou en la general destrucció, y ab mosàichs continuaren los artistes exornant durant l'estat mitjana *les voltes, les parets y'ls paviments* de les basíliques. Restos n'he vist encara en Sant Pere de Tarrasa; váreig poder copiar en 1877 lo que en lo segle XI construí lo monjo Arnau en la basílica patriarcal de Catalunya, Santa Maria de Ripoll.

Des de Constantí fou Bisanci ó Constantinopla lo que havia estat fins á llavors Roma, y « no obstant (diu Eguren, referintse al segle vi), no obstant d'haverhi prop de 600 llegues des de la costa oriental d'Espanya fins á Constantinopla, tenian tracte més íntim los imperials d'orient ab los espanyols, que'ls francesos é italians, pobles abdosos que en aquell temps se trovavan decayguts y sens estudis ». Provat es que la joventut de la Espanya wisigotha anava á cercar á Constantinopla sa completa instrucció, axís en les ciències com en les arts.

Atesos aquests antecedents, fixemnos be en los mosaïchs. Son estil es pur bisantí, en un d'ells lo gloriós símbol del cristianisme's trova repetit

dotzenes de vegades; la metexa creu, adornada ab delicadíssim dibuix, ocupa lo centre de un gran cercle, orlat per una gran corona de simbòlich llorer, y quatre de dits bellíssims cercles constitueixen lo més rich paviment *vermiculatus* dels fins ara descoberts. Evidents indicis son les ornamentacions dels mosàichs, que'ns transportan ab seguretat á la época de la Espanya wisigotha, posterior al segle VI; molts dels objectes registrats en lo breu inventari, confirman lo que'ls mosàichs proclaman; los demés, si no ho confirman, de cap manera ho contradiuen.

Pochs son los monuments wisigoths que's comptan á Catalunya, no obstant, y haver estat ella *la breçol de la visigotha monarquia*, y *Barcelona la primera capital de ses reys en la península*. D'aquí la gran importancia de les troballes d'Ocata, ab les quals seria oportú relacionar aquella corona d'or wisigotha trouada en mig d'un bosch, no molt allunyat d'Ocata, y que'l moço de pagés que la trová, vá vendre á un argenter de Granollers per 18 dobles de quatre; preu de lo que ella pesava. Relacionémbi també la moneda d'or de Theudis, á Mataró trouada, sobre la qual vareig publicar un article en lo *Butlletí de la Associació Artística Arqueològica* (abril de 1892, núm. 4). A més d'aquesta recorts arqueològichs, n'hi há molts d'històrichs, com es de veure en ma obra sobre lluro (Estudi IX, núm. 11, pág. 351).

Que l'edifici wisigoth d'Ocata fou devorat per les flames, no n'hi há cap dubte, més ¿quina fou la època de sa destrucció? En alguna de les invasions dels francs? ¿Quán Gesaleich, perseguit pels ostrogots, fou mort després de la batalla donada en exa costa, á 18 kilòmetres de Barcelona? ¿Després de la destrucció de la capital per Almançor, qui res dexá en peu en la antiga Layetania? Ja ho veu, estimat amic! Alemanya.

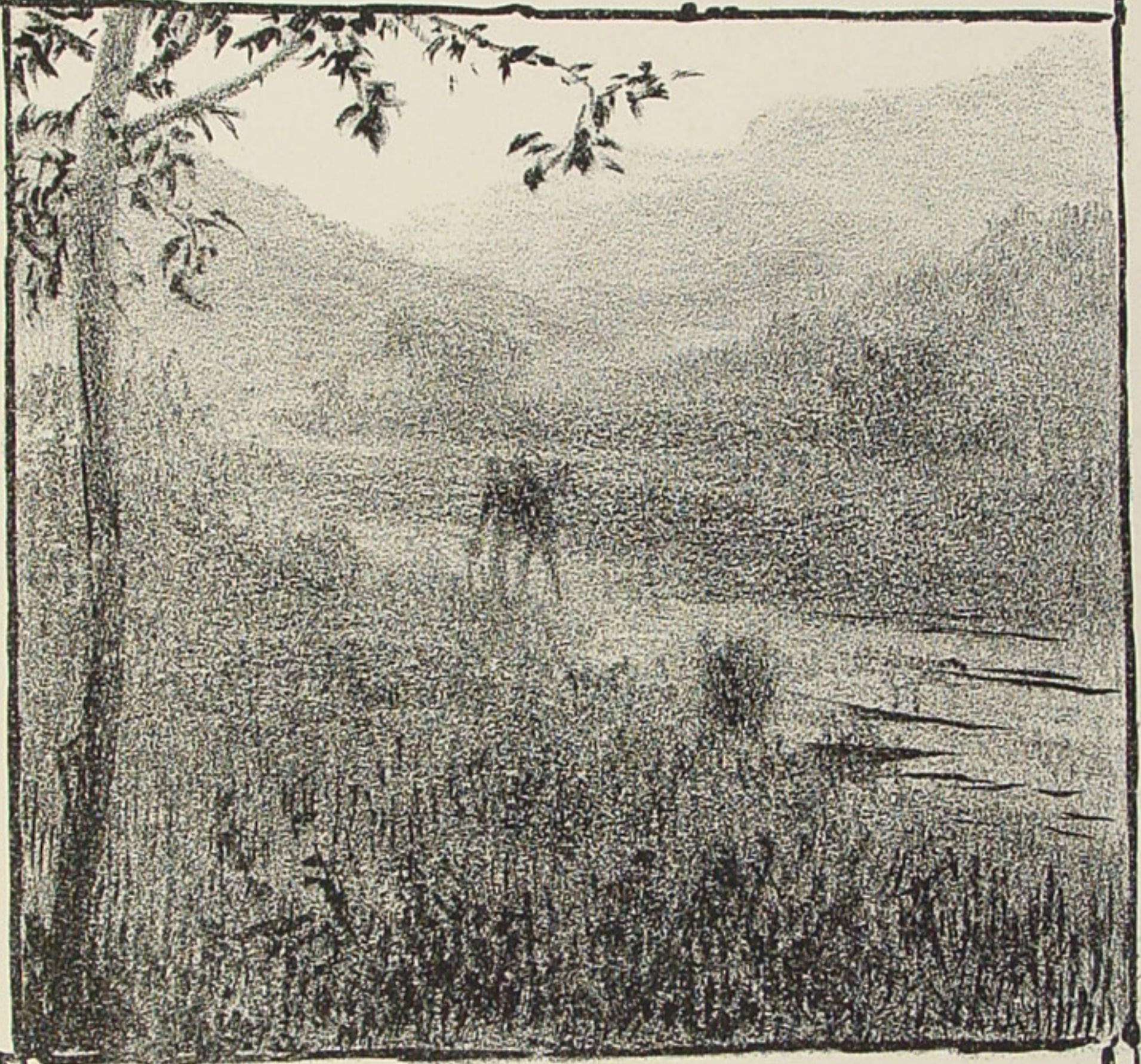
casi tot per ma part son preguntes, quan jo desitjaria ab bones respostes complàurel. ¡Tan de bo que dintre de poch pugan ésser satisfetes per tants y tants ilustrats compatricis, que moltíssim per amor y gloria de nostra patria treballan! Aixís ho desitjo, unintme de cor ab ells en los estudis; no duptant que si les corporacions y'ls particulars s'ho prenen ab entusiasme, serán les troballes d'Ocata les que nova y brillant llum podrán donar respecte d'una época, tal volta massa oblidada, de la historia catalana.

Son affm. amich y s, s, q, s, m, b.

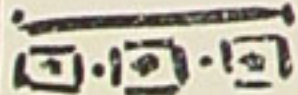
JOSEPH PELLICER DE DOU
Y PAGES

TOT FENT VIA

PER

SADURNI

CANSONETA

Moderat. (m.m. ♩ = 80.)

Piano. *pp* *ppp*

2/4

2/4

A musical score for the song "The Rose Tree". The score is written for voice and piano. The voice part is in the upper staff, and the piano accompaniment is in the lower staff. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 2/4. The score consists of two systems. The first system has four measures, and the second system has four measures. The piano accompaniment features a prominent bass line with eighth and sixteenth notes, and chords in the right hand. The voice part has a melody with eighth and sixteenth notes, and rests. The score is labeled with a large "2" at the beginning of the first system and a large "2" at the beginning of the second system. The title "The Rose Tree" is written in a decorative font at the top right of the page.

A musical score for the song "The Rose Tree". The score is written for voice and piano. The voice part is in the upper staff, and the piano accompaniment is in the lower staff. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 4/4. The music is in common time. The piano part features a prominent bass line with a descending scale in the first measure, followed by a series of chords and moving lines. The voice part enters in the second measure with a melody that is simple and catchy. The score is arranged in a single system with a repeat sign at the end.

Allegretto

ppp

ben cantat.

Menos.

allarg. -

á temps.

allarg. -

Moderat.

ppp una corda.

dim.

allarg. -

á temps.

ppp com un eco.

3

allarg. - -

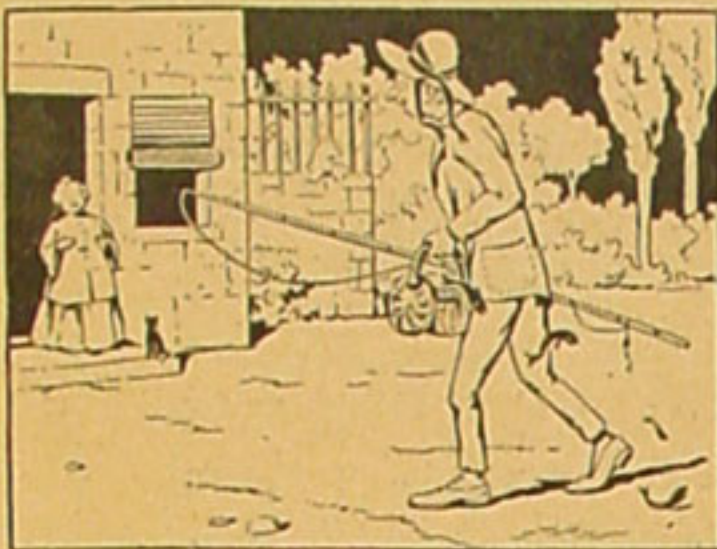
ppp *f*

menos y allarg.

Estamp: de música de M. Hereu. Aragon 257, Barcelona.

Estamp: de música de M. Hereu. Aragon 257, Barcelona.

3. — Content de l'abundancia del peix, agafa la cistella y cap a casa falta gent.

bona música, los quals se veuen molt concorreguts.

Dissapte, día 8, en lo teatre de Novetats, doná un concert l'«Orfeó Catalá» baix la direcció del mestre Millet. Totes les peces que's cantaren foren extraordinàriament aplaudides, en especial les dues balades gallegues *Louxe d'a terra* y *Negra sombra*, no conegudes en aquesta capital.

Lo diumenge 9, en lo mateix teatre, ne doná un altre la *Societat de Concerts clàssics*, en lo qual prengueren part lo mestre francès M. Moreau, lo mestre Granados y la *Capella catalana*. Lo primer dirigí varies peces compostes per ell, que foren ben rebudes pel públich y revelan en son autor grans coneixements musicals. La Capella Catalana estigué molt bé en les composicions que cantà, demostrant que, á no trigar gayre, serà un de nostres primers orfeons. Lo mestre Granados tocá magistralment los famosos «Les Djins» de C. Franck.

Doném un sincer aplauso als que, ab llur esforç personal, coadjuvan á la popularisació de la bona música.

L. F.

BIBLIOGRAFIA

(En aquesta secció's donará compte de tots los llibres que'n envihin autors ó editors.)

TESORO DE PROTECCIÓN EN LA SANTÍSIMA VIRGEN, Ó ESTÍMULOS DE AMOR Y DEVOCIÓN Á LA MADRE DE DIOS SEÑORA NUESTRA, escritos en portugués por el P. Teodoro de Almeida.—Segunda edición.—Lérida. Imprenta Mariana, 1900.

Editada per la Academia Bibliográfica Mariana, hem rebut aquesta obreta, petita per son volum, mes gran y digna de figurar en totes les biblioteques de la gent piadosa per son esperit, de vera profunditat teològica, exposat en forma senzilla que la fa agradable y comprensible per tothom.

TRESOR LITÚRGICH, pel Doctor Mossén Tomás d'Aquino Riquart y Soler.—Ab llicencia eclesiástica.—Barcelona, 1900.

Hem vist lo prospecte d'aquest importantíssim llibre que acaba de publicarse, formant part de la Biblioteca de *Lo Catalá devot*. Acompanyan al prospecte'l prólech del llibre, la taula de les lámines y una mostra d'aquestes. Es certament notable y oportuna la publicació d'una obra semblant, la qual explica, en 400 preguntes y altres tantes respostes, les principals cerimonies del culte catòlich, edificis y llocs sagrats ab tot lo mobiliari de la Iglesia, vasos, vestits, robes y demás utensilis y objectes relatius á la Sagrada Liturgia.

CARTELL DEL PRIMER CERTÁMEN LITERARI-MUSICAL DE CATALUNYA ARTÍSTICA, en lo qual s'ofereixen setze valiosos premis als autors de les millors composicions en prosa y vers sobre diferents temes, y tres d'altres als autors de les més inspirades peces de música de caràcter catalá.

LLIBRE DE BONS AMONESTAMENTS, compost en Tunís per fra Encalm Turmeda (en altra manera apellat Abdala) nadiu de Mallorca. Abril del any mil trescents noranta vuyt.—Prospecte.

Imprés en caràcters gòtics y presentat ab la pulcritut y propietat acostumades per la estampa de «L'Avenç», ha sortit lo prospecte anunciador d'aquella obra y d'altres semblants que completa la serie començada'l 26 de setembre de 1873 pel malaguanyat bibliòfil en Marián Agulló. Tots los aymadors de les lletres patries veurán ab intim goig la esmentada publicació.

PARLAMENT DEL CERTÁMEN POLILINGÜE MUXI-GANGUESCH de la Societat Melancollfuga Barcelonesa.—Any XV.

Ab aquest títol s'ha publicat lo Cartell del Concurs humorístich d'aquella Associació. Es un document fet ab bastanta bona sombra, y res més; lo qual no es poch en aquest temps de cabories y tristors.

ASSAIG PERA UN ESTUDI SOCIOLÒGICH DE GRANOLLERS, per J. Maspons y Pamarasa.—Granollers. Imprenta de Jaume Joseph. 1900.

Meritíssima es la tasca que'l senyor Maspons va portar á cap lo 25 de novembre passat llegint aquest treball en la sessió celebrada al «Cassino Comercial» de Granollers.

Estudis d'aquesta mena convindria que's fessin en tots los pobles de la nostra terra, puig ells indubtablement han de contribuir al desvetllament dels seus fills y aquest á la regeneració de la Patria.

Lo que'l senyor Maspons diu de Granollers (de quants altres pobles podria dirse igual) Per axó creyém que convindria que aquest treball se popularisés, ja qu'es un exemple que paga la pena de imitarlo; per lo que nosaltres enviém al autor la nostra més coral felicitació.

CURIOSITATS Y PASSATEMPS

UNA RECEPTE VELLA

Plini diu que pera no emborratsarse son bons los lleus d'ovella á la brasa, menjats al començar l'àpat; ó abans de beure'l ví se menjan cols ab vinagre, y d'aquesta manera no'ls vencerá'l ví, encara que'n began més de lo acostumat.

XARADA

Tenim á casa una gata hermosa y de llustrós pel; es molt *quarta-dos-tres-quatre*, per ço es que la volém.

Llástima que *total* sia, per més que té bona veu, perque de nits *hu-segona*, proclamant que vé'l janer.

Sols podem dormir una estona quan alguna *tres-dos* heu.

4. — Mes ¡oh desilusión! al entregar lo cistell á la seva muller, se trova lo cistell buyt y la butxaca plena d'un peix molt poch agradable.

ROMBO

1.ª Xifra romana.—2.ª Plaga social.—3.ª Malaltia.—4.ª Una illa.—5.ª Ofrena real.—6.ª Animal.—7.ª Vocal.

SALT DE CABALL

po-	l'a-	sa,	di	mar	tant	fer-	va-
y	que	me	mor	me	ren	del	cons-
y	si	tot	cons-	es	re-	me	tra
es	á	es	A	mu-	in	cia	ta
á	ra,	tan	la	vo-	subs-	vos-	baix
les	con-	la	en	cia.	dan-	so-	tan-
ter-	con-	ti,	nes	en	de-	boy	la
sul-	o-	la	al-	y	bre	ca	rar

Comensa á la cassilla (1) y acaba á la (64).

SOLUCIONS ALS PASSATEMPS DEL NÚMERO PASSAT

XARADA.—Doloretas.

ANAGRAMA.—Paco, poca, copa, capó.

LOGOGRIFO.—Rosalia.

QUADRELL SILÁBICH.—Ca pi lla.
Pi co tí.
Lla ti na.

JEROGLÍFICH.—Cartas, daus, donas y ví
fan tornar al rich mesquí.

ROMBO.— C
c a m
c u r i a
C a r l o t a
m i o l a
a t a
a

ALIANÇA
PORTO-INGLESA Ó ANGLO-LUSITANA

Aquest xicot s'estima més ser cua de llovarro que cap de xanguet.

Sumari del núm. 3.

GRAVATS: Facsímil de la portada del missatge enviat á M. Krüger per la « Unió catalanista », treball caligràfic de F. Flos y Calcat. — Fragment del port de Palamós, dibuix de J. Llaverías. — Vista de Gironella y Muntanyes de Berga, fotografias. — Matxos de Olot, dibuxos del natural d'En Joseph Llimona. — Retratos de M. Krüger. — Lo general Devet y'l seu estat major. — Retratos de M. Chamberlain, M. Cecil Rhodes y M. Leyds. — M. Krüger á la Cannevière de Marsella, saludant al poble. — Decorativa. — Lo descarrilament del sud-exprés, fotografia. — Arts industrials: Cartell mural. — Qüento ilustrat, per Auriban. — Caricatures.

TEXT: Crónica de Catalunya, per Ferrán Agulló. — Recorts d'una excursió, per J. O. Borrás. — Siluetes rosselloneses, per J. Delpont. — Davant la Venus de Milo (sonet), per M. S. Oliver. — Lo President del Transvaal. — ¡Per lluhir...! per Dolors Moncerdá de Maciá (il·lustracions de Sans Castaño). — Rimes catalanes, per Salvador Genís. — Nostres gravats. — Sport, per J. Elias Juncosa. — Qüentos de per tot arréu, per R. M. — Revista de teatres, per L. F. — Bibliografia. — Publicacions rebudes. — Curiositats y passatemps.

NOVETATS: Crónica parisenca, per Juliette. — Nostres figurins.

ANUNCIS

COLECCIÓ COMPLERTA
DE
LA IL·L·STRACIÓ LLEVANTINA
(PRIMERA ÉPOCA)

Se trovan de venda á n'aquesta Administració al preu de

5 PESSETES.

Artístiques Tapes pera guardar

**LA IL·L·STRACIÓ
LLEVANTINA**

apropiades pera Casinos y Biblioteques

PREU 4'50 PESSETES

Se venen á n'aquesta Administració y á casa de nostres corresponsals.

LA IL·L·STRACIÓ LLEVANTINA

(UNICA IL·L·STRACIÓ CATALANA)

REVISTA ARTISTICH-LITERARIA DE Catalunya, Valencia, Balears y Rosselló.

Cada número 1 pesseta; mig any, 11 pessetes; un any, 20 pessetes.

EXTRANGER: Un any, 25 franchs.

A Cuba, Puerto-Rico, Filipinas y demás païssos de l'América llatina, fixarán los preus los senyors corresponsals.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Rambla de les Flors, 20, primer, Barcelona.